

NIEUWS VAN DE WERKGROEPEN

We geven deze keer een vrij uitgebreid overzicht van de activiteiten van enkele werkgroepen, geïllustreerd met een aantal kaarten of andere resultaten. Voor diverse groepen is de bewerking in een vergevorderd stadium gekomen en publicaties worden dan ook voorbereid.

Een nieuw project op het Centraal Bureau is het onderzoek naar de verspreiding en oecologie van de Nederlandse steenvliegen. Het zal worden verricht door mw.drs. E. Claessens. Nadere bijzonderheden worden onder groepnummer 1510 vermeld.

Br. V. Lefeber heeft de bewerking van de Nederlandse aculeate Hymenoptera verder uitgebreid. Naast bijna alle Nederlandse gegevens van de Sphecidae (graafwespen) en Pompilidae (spinnen-doders) heeft hij nu ook al een groot aantal gegevens, voornamelijk uit collecties, van de zg. microvespiden, de Vespidae, de Chrysididae en de Andrenidae op ponsformulier geschreven. De meeste van deze data zijn ook al op ponskaart overgebracht.

In totaal werden in de eerste negen maanden van 1979 36.914 basisgegevens aan het bestand van EIS-Nederland toegevoegd. Dit is ongeveer even veel als in de jaren 1977 en 1978 samen, en een goede indicatie voor de sterke uitbreiding van de activiteiten.

Over atlassen in de serie Nederlandse Faunistische Mededelingen valt het volgende mede te delen. Als nummer 3 in de serie verschijnt waarschijnlijk in de eerste maanden van 1980 de *Tabel en verspreidingsatlas van de Nederlandse Pyralidae*. Deel 1 door J.H. Kuchlein, F. Leffef en R.H. Kleinpaste. Deel 4 geeft de *Verspreidingsatlas van de Nederlandse spinnendoders (Pompilidae)* door Br. V. Lefeber.

0002 Mollusca

Door de activiteiten van het Centraal Bureau staan nu alle meldingen van de land- en bijna alle van de zoetwatermollusken uit het (oude) kaartsysteem van het molluskencomité van de Ne-

derlandse Malacologische Vereniging op ponsformulieren. Het gaat hierbij om enkele duizenden waarnemingen, vooral van vóór 1950.

Voor wat betreft de activiteiten van de leden van de NMV kan gemeld worden dat er in de afgelopen periode door 17 personen gezamenlijk ruim 1500 waarnemingen zijn ingestuurd. Dit is echter slechts een zeer klein deel van de gegevens die bij veel mensen aanwezig zijn.

De waarnemingen van acht soorten zijn als proef op kaart gezet en gepubliceerd in het Correspondentieblad van de NMV (188: 894-897). Van één van de soorten wordt hierbij de kaart nogmaals afgedrukt (blz. 12). Hij toont ons de verspreiding van de landslak *Clausilia dubia*. De vierkantjes geven de hokken aan waarvan (ook) gegevens van leden van de NMV werden ontvangen, rondjes staan in hokken waarvan uitsluitend gegevens uit het kaartsysteem van het molluskencomité of de collectie van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie beschikbaar zijn. *Clausilia dubia* leeft in Nederland in de buitendijkse gebieden langs de grote rivieren.

Coördinator: W.J. Kuijper, Holbeekstraat 12, 2203 HB Noordwijk.

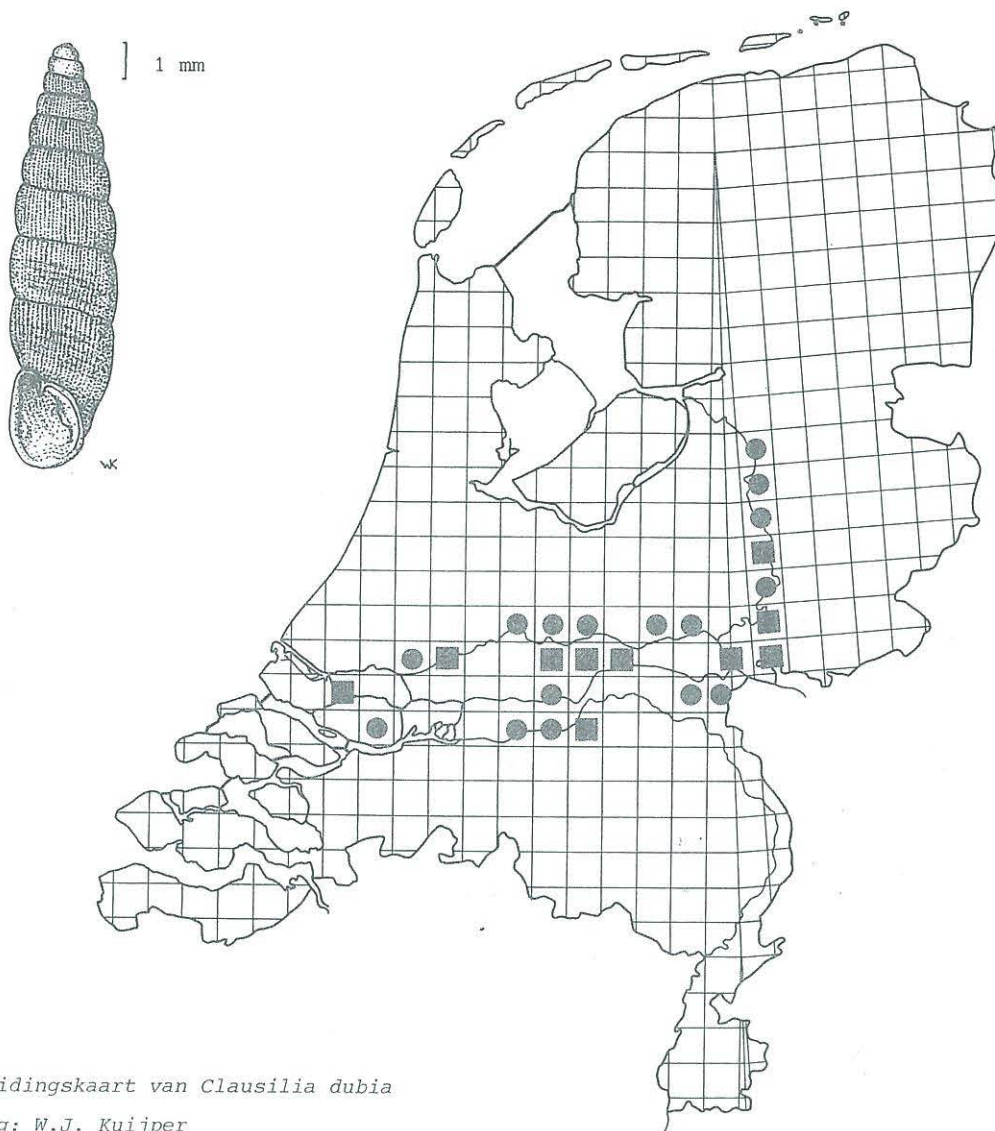
0008 Megachilidae (niet-parasitaire soorten)

Onderzocht zijn nu 28 collecties, in totaal ca 15.000 exemplaren omvattend en resulterend in ruim 5000 ponskaarten. Nog twee collecties, waaronder die van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, zijn in bewerking.

Bij ongeveer één op de vijf vangsten was de voedselplant aangegeven. Bij een tussentijdse steekproef aan de hand van de eerste 2500 kaarten kwamen voor de hele groep van 40 soorten als meest bevlogen planten de volgende soorten uit de bus:

- 76 *Campanula rotundifolia*
- 41 *Echium vulgare*
- 43 *Epilobium parviflorum*
- 62 *Lotus corniculatus*
- 17 *Lotus sp.*
- 26 *Rubus sp.*
- 248 Andere planten

In totaal dus 512 waarnemingen op 2513 kaarten. In de uiteindelijke publicatie kunnen de voedselplanten per soort worden opgegeven.



Verspreidingskaart van *Clausilia dubia*

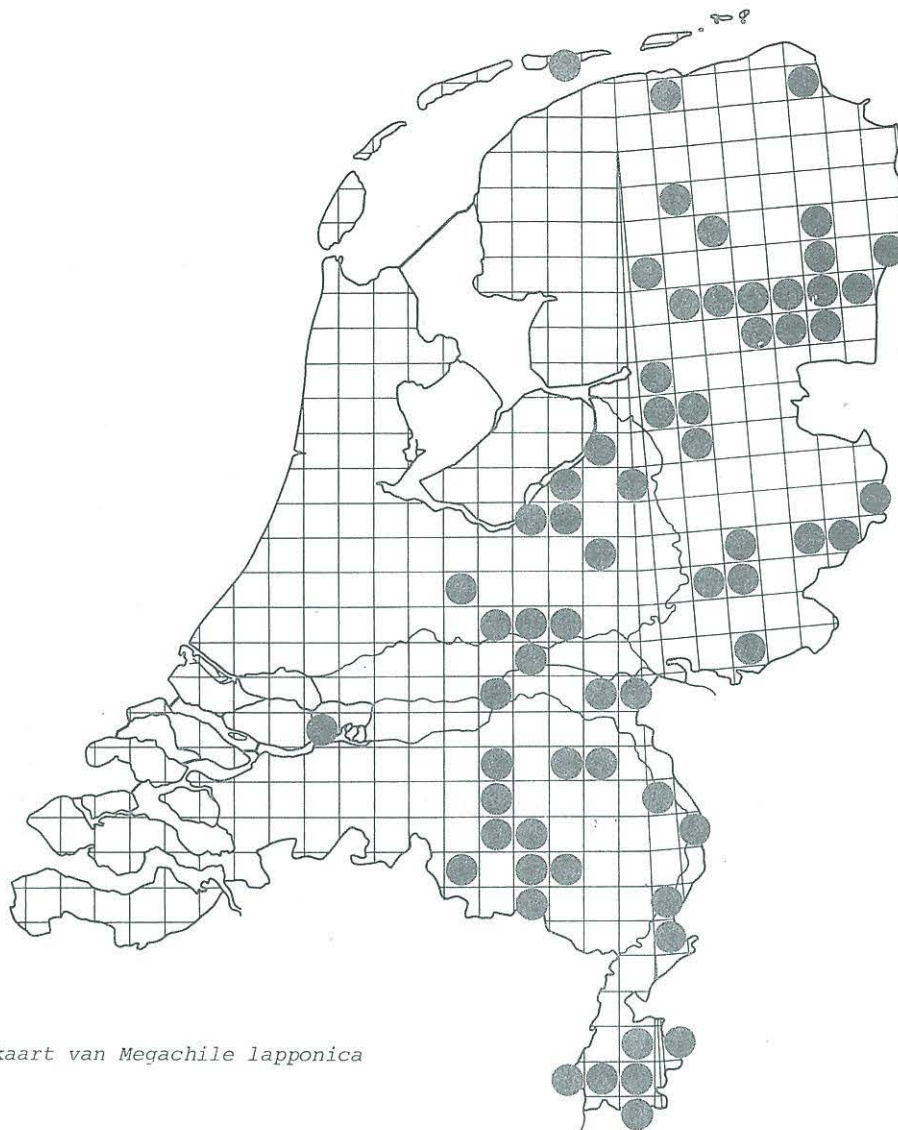
Tekening: W.J. Kuijper

Het onderzochte materiaal bestrijkt de periode 1858 - 1978. Soorten die in meer recente jaren werden beschreven of goed herkend (*Chelostoma distinctus*, *Megachile lapponica*) kwamen in verschillende collecties onder het oudere materiaal voor. Ook een nieuwe soort voor de Nederlandse fauna, t.w. *Megachile pyrenaea*, kwam te voorschijn. Uit de kaart van *Megachile lapponica* (blz. 13) blijkt dat deze soort al veel meer naar het westen en het zuiden is doorgedrongen. Deze kaart is gebaseerd op slechts een deel van het Nederlands materiaal en is dus nog onvolledig.

Coördinator: G. van der Zanden, Jongkindstraat 2, 5645 JV Eindhoven.

0009 Sphingidae Pijlstaartvlinders

Momenteel zijn 7874 basisgegevens op ponskaarten gezet. Dit aantal omvat de gegevens van zeven natuurhistorische musea, 18 privécollecties en -aantekeningen en de opgaven in Entomologische Berichten. Er wordt geprobeerd binnen niet al te lange tijd een publicatie te doen verschijnen, waarin de gegevens van één soort naar de huidige stand van onderzoek in beeld worden gebracht. Op de kaart die in deze Nieuwsbrief wordt gegeven (blz. 14) is het aantal soorten dat tot dusver in de hokken van 100 km² is gemeld, afgebeeld. De kaart geeft naar onze mening een redelijk beeld van de gebieden die goed dan wel slecht tot geheel niet zijn onderzocht. Opvallend is



Verspreidingskaart van *Megachile lapponica*

de concentratie van soorten in dichtbevolkte (bijv. Amsterdam) dan wel veel door natuurliefhebbers bezochte (duinstreek) gebieden. Ook op plaatsen waar actieve waarnemers zitten zijn veel soorten verzameld.

Nog steeds zijn waarnemingen of gegevens uit collecties, hoe beperkt van omvang ook, welkom. Vooral waarnemingen met oecologische gegevens willen wij graag ontvangen, als ook uit de blanco gebieden op de kaart.

Coördinator: J. Meerman, Vakgroep Dierfysiologie LH, Haarweg 10, 6709 PJ Wageningen.

0010 Staphylinidae Kortschildkevers

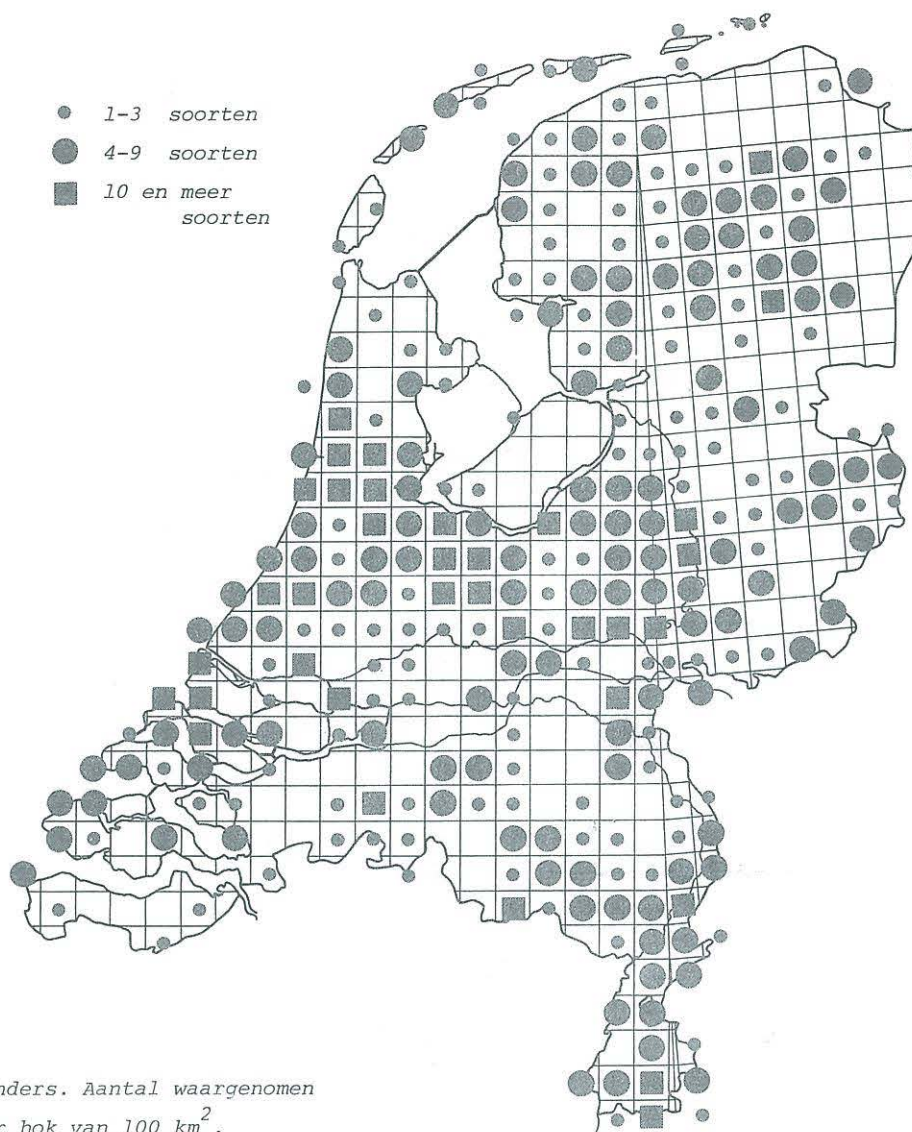
Van het geslacht *Stenus* zijn tot op heden 7492 gegevens tot ponskaart verwerkt. Op het ogenblik worden de laatste verzamelingen bewerkt. Daarna zal worden begonnen aan de voorbereidingen van de atlas van de Nederlandse soorten.

Coördinator: F. van Stuivenberg, Natuurhistorisch museum Enschede, M.H. Tromplaan 19, 7511 JJ Enschede.

0014 Sphecidae (64) Graafwespen

Van de basisgegevens voor de 'Atlas van 64 soorten graafwespen' zijn nu ponskaarten vervaardigd. Nieuwe gegevens of aanvullingen gaarne naar

Coördinator: Br. V. Lefeber, Brusselsestraat 38,



Pijlstaartvlinders. Aantal waargenomen
soorten per hok van 100 km².

6211 PG Maastricht.

0015 *Pompilidae* Spinnendoders

De bewerking van de collecties is gereed; een verspreidingsatlas van de Nederlandse soorten zal in het voorjaar van 1980 verschijnen.

0016 *Sphecidae: Crabroninae*

Bijna alle Nederlandse vondsten zijn als ponskaart beschikbaar; het gaat hierbij om 10.511 ponskaarten.

Aanvullende gegevens kunnen nog worden opgenomen in de in voorbereiding zijnde atlas.

Coördinator: Br. V. Lefeber.

0017 *Sphecidae: Pemphredoninae*

Ongeveer 5000 gegevens staan op ponsformulier.

Coördinator: Br. V. Lefeber.

0018 *Vespidae*

Ook van deze groep zijn ca 5000 gegevens op ponsformulier beschikbaar.

Coördinator: Br. V. Lefeber.

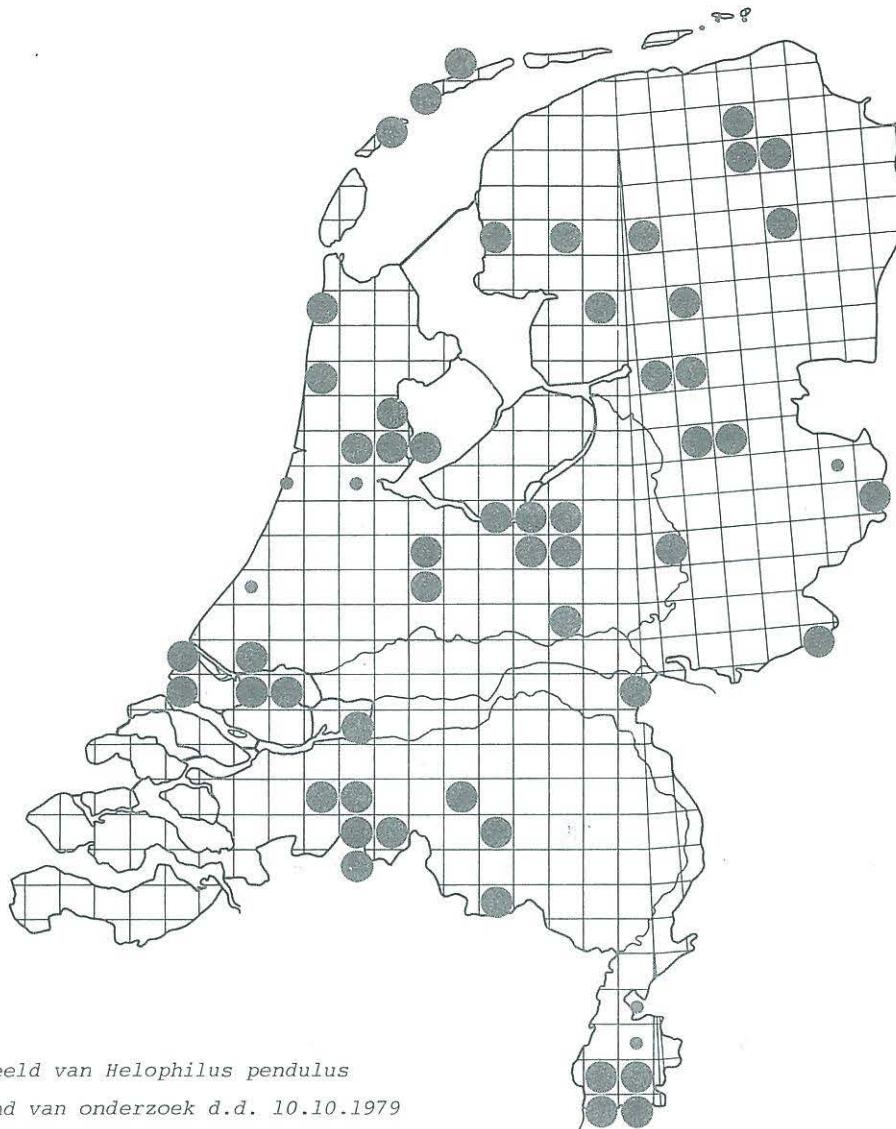
0019 *Chrysididae* Goudwespen

Circa 3500 gegevens staan op ponsformulier.

Coördinator: Br. V. Lefeber

0020-0024, 0028 *Bethylidae, Mutillidae, Sapygidae*
Tiphiidae, Trigonalidae en *Dryinidae*

Voor deze groepen samen staan 1000 gegevens op



Verspreidingsbeeld van *Helophilus pendulus*
naar de stand van onderzoek d.d. 10.10.1979

ponsformulier.

Coördinator: Br. V. Lefeber

0027 Andrenidae

Van deze bijenfamilie zijn 3000 basisgegevens op ponskaart beschikbaar.

Coördinator: Br. V. Lefeber

0025 Syrphidae Zweefvliegen

Half oktober werd aan de medewerkers 'mededeling 3 van de zweefvliegengroep' toegestuurd. Als een voorbeeld van de stand van onderzoek werden twee kaarten van in de 'pilot-study' betrokken soorten bijgevoegd. Als voorbeeld van een bijna op alle plaatsen in ons land te verzamelen soort

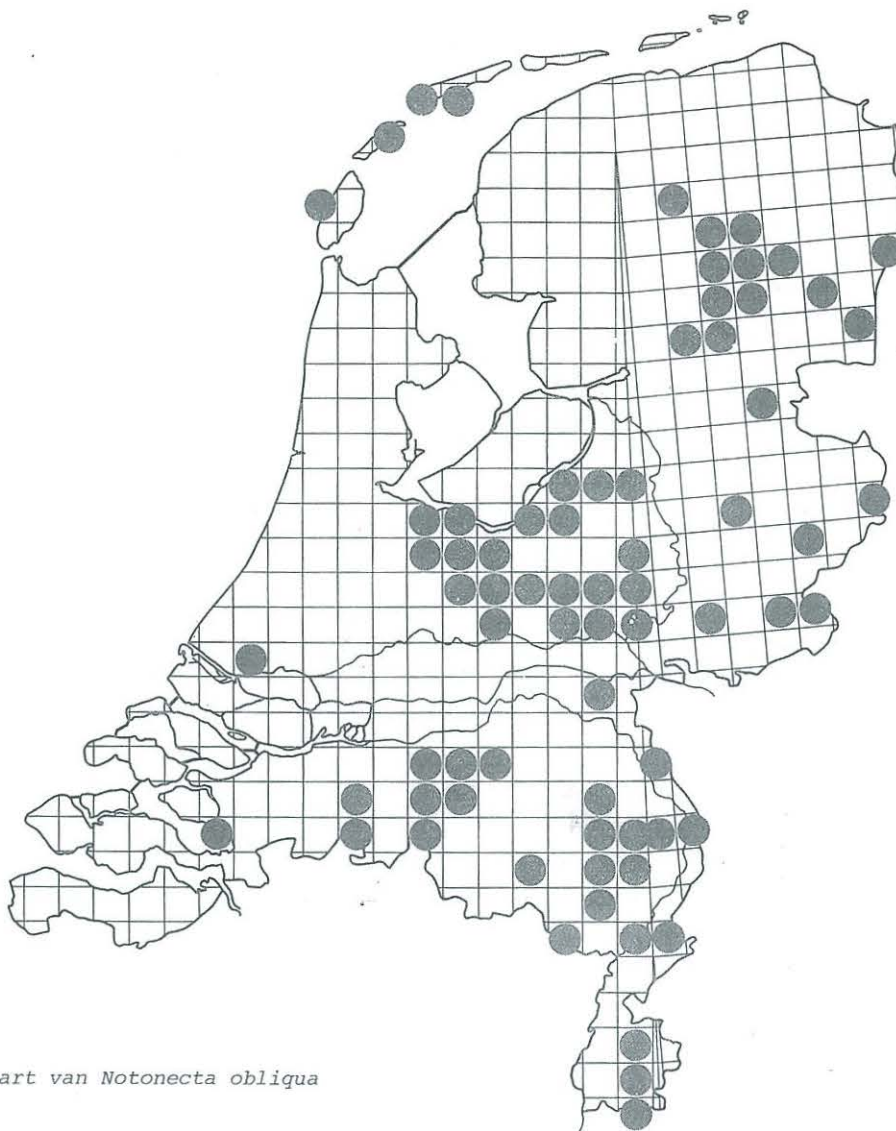
geldt *Helophilus pendulus* (zie de figuur hierboven). Het beperkte aantal vindplaatsen geeft de stand van het onderzoek dan ook goed weer.

Coördinator: A. Barendregt, Chopinlaan 38, 3781 HB Voorthuizen.

1504 Odonata Libellen

Enkele maanden geleden werd de streeplijst 'Verspreidingsonderzoek libellen van Nederland' gedrukt (zie hiervoor blz. 8 van deze Nieuwsbrief). De lijsten zijn verkrijgbaar bij het Centraal Bureau, maar leden van de jeugdbonden voor natuurstudie kopen ze bij de coördinator:

Marian Verdonk, Floraliaan 47, 1402 NJ Bussum
Een handleiding wordt gratis bijgeleverd.



Verspreidingskaart van *Notonecta obliqua*

1510 Plecoptera Steenvliegen

In één jaar tijd zal de bewerkster trachten een overzicht te maken van alle beschikbare gegevens over de verspreiding en oecologie van de Nederlandse soorten. Hiertoe worden alle museumcollecties gereviseerd. Wanneer U een privéverzameling heeft die U bij het onderzoek wilt laten betrekken kunt U contact opnemen. Vooral materiaal van vóór 1970, larven zowel als imagines, zijn bijzonder welkom.

Coördinator: Mw.drs. E. Claessens, Vakgroep Natuurbeheer LH, Ritzema Bosweg 32a, 6703 AZ Wageningen.

1530 Heteroptera aquatica Waterwantsen

Bijna 4600 gegevens staan nu op ponskaarten. Hieronder bevinden zich alle gegevens van de Nederlandse Bootsmannetjes *Notonectidae* en *Pleidae*. Laatstgenoemde gegevens werden door G. Schober en D. Wassenaar in het kader van een doctoraalonderwerp verzameld. Hierboven is het verspreidingspatroon weergegeven van *Notonecta obliqua*, een soort van vennen en andere zure wateren. Coördinator: Dr. N. Nieser, Laboratorium voor Zoologische Oecologie en Taxonomie, Plompetorengracht 9-11, 3512 CA Utrecht.

1550 *Coleoptera aquatica* Waterkevers

Ongeveer 2000 basisgegevens zijn nu tot ponskaart verwerkt.

TABEL NEDERLANDSE CHIRONOMIDAE

Onlangs is aan alle bestellers van Nederlandse Faunistische Mededelingen, 1 (De larven der Nederlandse Chironomidae) de tweede aflevering toegezonden. Het gaat hierbij om enkele wijzigingsbladen en als aanvulling een tabel voor de Chironomini.

In totaal bestaat deze mededeling nu uit 276 bladzijden. De multiband is hiermee vol en de volgende afleveringen zullen dan ook in een tweede band worden gebundeld.

De tabel kan worden besteld bij de bibliotheek van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie (f 17,50).

PUBLICATIES

a. *Nederlandse Faunistische Mededelingen*

- 1a. De larven der Nederlandse Chironomidae (Diptera) door H.K.M. Moller Pillot fl 17,50
2. Atlas van 64 soorten Nederlandse graafwespen (Hymenoptera: Sphecidae p.p.) door Br. V. Lefebvre fl 12,50
- b. *Handleiding en atlas voor het mede- werken aan entomologische projecten* fl. 9,00
- Idem, zonder atlas* fl. 4,00

De onder a. en b. genoemde publicaties kunnen worden besteld bij
Bibliotheek Rijksmuseum van Natuurlijke Historie,
Postbus 9517, 2300 RA Leiden.

c. *Handleiding en atlas malacologie*

- fl 9,00
- Oecocode voor binnenwateren van Nederland* gratis
- Plaatsnamenlijst van Nederland* gratis
- Basiskaartjes van Nederland* gratis
- Basiskaarten Europa* per stuk fl 1,50
- Ponsformulieren entomologie* gratis
- Ponsformulieren malacologie* gratis
- Ponsformulieren macrofauna binnenwateren* gratis
- Ponsformulieren 'verspreidingsonderzoek libellen' (statiegeld) per 10* fl 5,00
- Etiketjes 'Opgenomen voor EIS-Nederland'* gratis

De onder c. genoemde publicaties kunnen worden besteld bij
Centraal Bureau Nederland EIS,
Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Postbus
9517, 2300 RA Leiden